

НАГОЛОС

ВСЕУКРАЇНСЬКА ГАЗЕТА, ВИХОДИТЬ ЗА СПРИЯННЯ ГО «УКРАЇНСЬКА ІНІЦІАТИВА» www.podillia.com.ua № 94(101) квітень 2013

У НОМЕРІ:

**Киянам відкрили доступ до
Київради: всі правила і обме-
ження**

СТОРІНКА 4

День сміху

СТОРІНКА 6

**Цікаві та безглузді правила у
Києві**

СТОРІНКА 7

Країна РАД!

Український парламент часів незалежності – трибуна для словесних баталій з елементами блокування (21 раз), розпуску (2,5 рази) та багаторазовими голосуваннями з порушенням Регламенту...

Як не дивно, але в практиці демократичних країн блокування та розпуск є цілком доречними методами подолання кризи. Перший інструмент змушує сторони сідати за стіл перемовин. Однак під час більш серйозних непорозумінь невід'ємною умовою для прогресу є добровільне, за погодженням сторін припинення повноважень депутатів, як форма політичного компромісу. Політики, яким нема сил більше жити в парламентському шлюбі, погоджуються мирно розлучитись. Саме виборці повинні визначити нову пропорцію політичного представництва народних обранців у парламенті, яка дає шанс на вихід із глухого кута.

Якщо ж бажання розірвати стосунки одностороннє, це може призвести до делегітимізації виборів, силових протистоянь між гілками влади, бойкотування громадянами інших демократичних інститутів та поглиблення конфлікту.

Показовими є події, що передували нинішній кризі.

Під завісу Верховної Ради VI скликання, Володимир Литвин у прощальній промові заявив, що 5-річна робота законодавчої гілки влади розділена на «до» та «після» 2010 року. Екс-спікер прозвітував: «77% поданих президентом законопроектів прийнято. Більше 60 процентів проектів Кабміну також отримали підтримку ВР. Законопроекти від народних депутатів

виявилися аутсайдерами в статистиці парламентської ефективності. Тільки 22% з 4 тисяч 71 авторського депутатського проекту пройшли чистилище сесійної зали. Висновок простий: ця статистика віддзеркалює якість законодавчої роботи».

Втім, з Литвином можна сперечатись. Адже дані свідчать і про рівень автономності парламенту, впливу президентської та виконавчої гілок влади.

Деградація Верховної Ради відбувалась на фоні тушкування, політичної корупції, підкупу народних обранців, звуження повноваження депутатів та розшарування депутатського корпусу. З'явилися місцями недоторканні та зовсім недоторканні, законо-

роби, кнопкодави та власники мандатів, яким нема коли з'являться в Раду.

Виконавча гілка домінує, міністри неодноразово та показово ігнорують дні уряду в парламенті.

ВРУ VII скликання отримала символічний сигнал, коли президент обирає політичне турне замість урочистостей з нагоди складання присяги новообраних депутатів. Важко собі уявити, які б почуття збурили гаранта, якби на його інавгурації парламентська зала виявилась пустою.

продовження на сторінці 2 >>

Крапку в дискусіях, хто веде в цій грі, поставив ВАСУ, позбавивши мандатів депутатів-мажоритарників Олександра Домбровського та Павла Балогу. Не зважаючи на те, що рішення суду виконати в межах закону не реально, депутати опинились на гачку політичної доцільності.

Напрацювались

Сьогодні збільшилась кількість заяв від різних політичних таборів про те, що ВРУ VII скликання не працюватиме. Втім, не щирим видається зацікавлення у виборах чи то представників влади, чи й опозиції.

Парламент – інституція, яка повинна забезпечувати баланс влад. Якщо ВР перманентно заблокована та малорухома, то це перш за все виправдовує очікування виконавчої та президентської вертикалі, які не обмежені в робочих інструментах без численних законодавчих ініціатив 442 депутатів.

Фінансових та адміністративних ресурсів природно більше в партії влади, тому забезпечення нової виборчої кампанії – питання щедрості. Але навіщо платити більше, якщо можливість організувати позачергові парламентські вибори із кращим результатом примарна?

Гучні промови щодо виборів за чистою мажоритарною системою видаються перебільшеними, зважаючи на відсутність зацікавленої більшості. Витрачені на жовтневу кампанію кінця 2012 року кошти ще потрібно капіталізувати в політичний вплив та адмінресурс. За три поточні місяці новообрані депутати, особливо самовисуванці, не встигли цього зробити.

В опозиції складна ситуація з ресурсами. У країні традиційно бізнес підтримує партії, що можуть захистити або ж гарантувати недоторканність капіталу. Відповідно, опозиційні сили – не найкраща інвестиція.

Досі на системному рівні ніхто не намагався залучати кошти громадян для фінансування політичних інститутів. Поодинокі винятки залишаються екзотикою.

Крім того, опозиція не

вирізняється значним приростом рейтингів за поточний період. Відповідно, статус-кво вигідний владі, не шкодить парламентській більшості та ставить у незручне становище опозицію. Останній не вдалося захистити результати виборів у 5 мажоритарних округах, а двоє з переможців без мандатів уже перебувають за кордоном. Коментарі тут зайві.

Блокувати не можна розблокувати

Верховна Рада України VII скликання протягом 17 днів не змогла відкрити 2 сесію. Основною ви-

мою опозиції, яка організувала довготермінову акцію парламентського блокування, стало виконання Конституції та особисте голосування народних депутатів.

Цілком законні вимоги мали чіткий політичний підтекст: делегітимізація законодавства, що його було прийнято з порушенням процедури, і природне зменшення голосів партії влади у ВР.

Компромід, якого на той момент удалося домогтись учасникам конфлікту, навряд допоможе реалізувати ці завдання. Елементарно: відсутня система покарання порушників.

Друге блокування триває майже 2 тижні та пов'язане з позбавленням Вищим адміністративним судом України мандату народного депутата, захисника Юлії Тимошенко Сергія Власенка. Така практика політичного тиску повинна налякати не тільки опозиціонерів, а й провладних

політиків. Втім, інстинкт самозбереження, який мав би стимулювати появу внутрішньої партійної опозиції в регіоналів, поки не дав жодних наявних результатів.

Під час останніх двох блокувань парламенту, влада вдається до тактики ігнорування. Ця лінія поведінки виснажує опонента та змушує його дрейфувати до вимог і гасел, які не мають шансів бути реалізованими, формує образ легкої політичної істерії.

Якщо парламент не працюватиме протягом 30 днів, президент отримає право, хоча й

та головою уряду Леонідом Кучмою й 2008-й, між президентом Віктором Ющенком та парламентською фракцією БЮТ; або між парламентськими групами – 2007-й, влада vs опозиція.

Під час такого типу протистояння, законодавча гілка влади не спроможна виконувати своїх функцій, через те що рівень політичної культури сторін не достатній для пошуку компромісу, або ж учасники мають рівносильний вплив і не готові йти на поступки.

Горизонтальні конфлікти розв'язуються в різний спосіб: парламентські дебати, розпуск та дострокові вибори, вотум недовіри уряду чи президентові, зміна керівництва парламенту, звернення до Конституційного суду, організація референдуму щодо спірних питань. Крім того, шляхами виходу із кризи може бути компромід, виснаження ресурсів однієї зі сторін, примус. Схоже, що даний конфлікт переходить у стан холодної політичної війни, направлений саме на виснаження.

У 1994 році протистояння між президентом Кравчуком та парламентом закінчився рішенням сторін достроково припинити повноваження гаранта та ВР. Навесні того ж року відбулись парламентські вибори, у результаті яких обрали лише 338 депутатів з 450. Голосування проводилось в 2 тури, і лише 49 депутатів отримали мандати в першому. Фракції чисельністю понад 10 осіб отримали лише 4 партії. Конфлікти спалахували протягом усього скликання й завершилися аж наприкінці 90-х.

2 серпня 2007 року стартувала дочасна виборча кампанія, якій передували 3 місяці політичного протистояння, неодноразових звернень до КС, втручання СБУ, звільнення суддів, переговорів між різними гілками влади та політичними силами, громадськими протестами, окремі з яких мали ознаки імітованих і проплачених, декількома указами президента Ющенка щодо призначення дати позачергових виборів та скасування попередніх указів.

продовження на сторінці 3 >>

не зобов'язаний, розпустити Раду – 2-га частина 90-ї статті Конституції – та оголосити позачергові вибори народних депутатів.

Основний закон України розцінює цей строк бездіяльності парламенту, як передумову для дострокового припинення повноважень чинного скликання ВРУ. Тоді вибори повинні відбутися протягом 60 днів – друга частина 77-ї статті Конституції – після опублікування рішення та у відповідності до чинного законодавства.

Історія горизонтальних конфліктів

На рахунку Верховної Ради періоду незалежності дві з половиною політичні кризи, які закінчились розпуском парламенту в 1994, 2007 та 2008 роках.

Як і в 2013-му, джерелом протистояння став «горизонтальний» конфлікт, що виникає або між гілками влади – 1994-й, між президентом Леонідом Кравчуком

початок на сторінці 1,2 <<

2 серпня 2007 року стартувала дочасна виборча кампанія, якій передували 3 місяці політичного протистояння, неодноразових звернень до КС, втручання СБУ, звільнення суддів, переговорів між різними гілками влади та політичними силами, громадськими протестами, окремі з яких мали ознаки імітованих і проплачених, декількома указами президента Ющенка щодо призначення дати позачергових виборів та скасування попередніх указів. Крім того, Верховна Рада приймала постанови про «Про деякі заходи щодо запобігання порушенням конституційного ладу та забезпечення невтручання НБУ в дії, які загрожують конституційному правопорядку», про одночасне проведення виборів президента, народних депутатів та референдуму щодо вступу до НАТО, зверталась до міжнародної спільноти.

У Центральній виборчій комісії зривались засідання через госпіталізацію її членів та відсутність кворуму, а Конституційний суд став епіцентром бойових дій, до яких долучались й внутрішні війська. У результаті насиченої боротьби між фігурантами конфлікту, президент Віктор Ющенко, прем'єр Віктор Янукович та спікер ВРУ Олександр Мороз домовились

про проведення виборів.

Ця криза розпочалась із протистояння між учасниками колишнього помаранчевого табору та утворення хиткої й на той час неприродної співпраці між «Нашою Україною» та Партією регіонів: було сформовано уряд на чолі з Віктором Януковичем, у складі якого працювало 8 президентських міністрів.

Уперше в Україні було застосовано пропорційну виборчу систему із закритими списками та встановлено 3% прохідний бар'єр. У результаті голосування, до ВР пройшло 5 політичних сил, а Соціалістична партія України зникла з політичної арени. Вибори вирішили питання уряду та забезпечили прем'єрство Юлії Тимошенко.

Втім, політична криза не завершилась, адже кампанія загострила протистояння між прем'єром та президентом.

4 вересня 2008 року блок «Наша Україна – Народна самооборона» вийшли із провладної коаліції, а 8 жовтня президент Віктор Ющенко оголосив про другий розпуск парламенту та призначив дату виборів на 7 грудня. Перемовини між учасниками колишнього помаранчевого табору тривали більше місяця. Втім, сторони мали непримиренні розбіжності, а табори, в особі президента та

прем'єра, – значні та співмірні ресурси для подальшого протистояння.

БЮТ оскаржив указ президента в Київському Окружному адмінсуді, який призупинив його дію та заборонив ЦВК проводити засідання, пов'язані з організацією виборчого процесу. Згодом апеляційна інстанція визнає рішення першої неправомірним. Втім, вибори все ж не відбулися, адже уряд так і не виділив належного фінансування на їх організацію.

У результаті, Віктор Ющенко скасував власний указ, з метою стабілізації суспільно-політичної ситуації в Україні, заходів направлених на мінімізацію негативного впливу світової фінансової кризи тощо.

Замість висновків

Блокування парламенту, незначні компроміси, заклики до переобрання Ради та президента є лише симптоми хвороби законодавчої гілки влади.

Парламент сповзає в нішу неефективного органу, роль якого зменшено штучно.

Верховна Рада повинна повернутись до формату роботи, у якому кожен депутат охоронятиме залишки впливу цього інституту й виконуватиме зобов'язання,

узяті перед виборцями. На часі серйозна дискусія щодо базових засад українського парламентаризму.

Адже в парламентаризмі в Україні дві дороги:

– або в нікуди;

– або до стандартів роботи, визначених у ряді документів ОБСЄ/БДПЛ, Ради Європи, Венеціанської комісії.

Депутат повинен працювати за будь-якої погоди та несприятливих політичних умов, а формування правил гри є теж частиною цієї роботи.

Опозиційним фракціям потрібно тверезо зважити, що реальних юридичних інструментів для організації позачергових виборів президента України – нема. А партії влади, яка за будь-яких умов із часом опиниться в опозиції, замислитись, чи влаштує її роль статиста.

Адже зміна ролей, це лише питання часу.

www.pravda.com.ua

У Києві нова проблема – сміття

У зв'язку з великим снігопадом, що читачі «Української правди. Київ».

розпочався 22 березня, у столиці упродовж 4 днів не вивозили сміття. Контейнери у всіх районах, особливо на лівому березі, у Голосіївському районі переповнені, повідомляють

До багатьох з них не можуть доїхати машини через те, що станом на середину дня 26 березня досі не розчищені між кварталні проїзди та прибудинкові території.

Тим часом у мерії запевняють, що ще станом на 25 березня відновили вивезення твердих побутових відходів.

У прес-службі мерії запевнили, що упродовж 25 березня столицю очищать від сміття, яке скупчилося за вихідні.

«Усі райони отримали доручення забезпечити очищення доріг до майданчиків із контейнерами, а також організувати додаткові бригади, які б надавали допомогу сміттевозам зі звільнення контейнерів від заметів. Там, де це зробити неможливо, у ручному режимі перекидатимуть сміття на бортовий транспорт, аби таким чином забезпечити вивезення побутових відходів від кожного будинку», - заявили у мерії.

Крім того, через складну ситуацію із транспортуванням сміття на полігон №5 усі відходи доставля-

тимуть на сміттєпереробний завод «Енергія», який наразі переведений у посилений режим роботи, додали у КМДА.

Однак, як видно з фото, 26 березня сміття залишається невивезеним.

kiev.pravda.com.ua

ХТО ВІДПОВІВ ЗА КИЇВСЬКИЙ АПОКАЛІПСИС: ГОЛОВИ ПОЛЕТІЛИ, А ГОЛОВА ЗАЛИШИВСЯ

На дороги Києва виїхало менше машин, ніж напередодні. Водії дослухалися до порад ДАІ. Втім затори все ж чималі: на цю хвилину тиснява на шляхах становить 7 балів за 10-ти бальною шкалою, повідомляє сайт «Яндекс.Пробки». Водночас на маршрути нарешті вийшов муніципальний транспорт. На п'ятий день транспортного колапсу у столиці полетіли голови чиновників. Подав у відставку перший заступник голови КМДА Олександр Мазурчак і Попов її прийняв. Звільнені голова Київавтодору Георгій Глінський і начальник управління з надзвичайних ситуацій Віталій Пшеничний. А міськадміністрація знову обіцяє, тепер вже у середу, відновити роботу громадського

транспорту, розчистити зледенілі трамвайні колії, прибрати затори на Кільцевій та Борщагівці. Голова КМДА просить Кабінет допомогти закупити ефективну снігозбиральну техніку. «Повністю оновити парк Київавтодору Це непросте питання. Ми без уряду його не вирішимо. Бо воно коштує ризиків. Але на наступну зиму ми без цього не можемо входити», - каже голова Київської міської державної адміністрації Олександр Попов. Столичні чиновники дорікнули столичній ДАІ, котра не змог-

ла впоратися з покинутими на дорозі машинами, що заважали прибиранню снігу. Від сьогодні обмежили в'їзд великогабаритного транспорту до столиці у денний час. АджЕ напередодні околиці Києва перекрили фури. День у столиці вже традиційно починається з великих заторів. Напередодні у місті сталося більше сотні аварій. Тож Державтоінспекція переконливо просить без нагальної потреби поки не користуватися власними авто. З огляду на складнощі з наземним транспортом багато киян пересіли на метро. Тож напередодні там була неабияка тиснява. Живі черги на маршрутки на околицях тягнулися на сотні метрів. У декого просто здавали нерви; люди, не діставшись

Столичні чиновники звітують: цілу ніч понад 6 тисяч комунальників і 600 машин прибирали сніг. За добу вивезли 33 тисячі тонн. Для цього виділили понад 50 майданчиків. Деякі з них - у самісінькому центрі міста. Боротися з кучугурами неабияк заважають ще й припарковані на дорозі автомобілі, тож комунальники їх тимчасово прибирають евакуаторами і повертають на місце. Та нарікають - це забирає багато часу і сил.

А поблизу Палацу спорту трактор на смерть збив жінку, яка перебігала дорогу і послизнулася. Водій не встиг зупинитися, - швидка вже не допомогла. Водночас через нечищені проїзди до лікарень, швидка не врятувала ще кількох життів.

Але столична влада запевняє - через негоду не помер ніхто. За дорученням КМДА нині розробляють план дій, аби не допустити затоплення столиці, коли почне танути сніг. Адже через заблокування доріг покинутими машинами і брак техніки вивезти весь сніг за межі міста не зможуть.

до роботи, розверталися і йшли геть.

fakty.ictv.ua

Киянам відкрили доступ до Київради: всі правила і обмеження

У мерії заборонено буянити, лаятися і роздягатися. Можна гуляти по коридорах, відвідувати музей і депутатську їдальню.

Секретар Київради Галина Геріга підписала розпорядження «Про організаційні заходи щодо проходження та перебування в адміністративному комплексі Київської міської ради, виконавчого органу Київради (КМДА)», яким затверджується порядок пропуску в будівлю Київради киян і приїжджих.

Згідно з документом, з сьогоднішнього дня кожен бажуючий зможе безперешкодно потрапити в мерію, маючи при собі лише паспорт зі столичною пропискою або інший документ про реєстрацію в столиці. Раніше таких норм не було, а відвідувачів пускали

тільки за попереднім записом або домовленості. Іногородніх і раніше в мерію пустять тільки по запису. Як повідомляє прес-служба Київради, оформляти відвідувачів будуть у приймальні громадян (ліворуч від центрального входу в

КМДА). Там поцікавляться закінчення робочого дня. ПІБ і метою візиту киянина, занесуть в електронну базу час його входу/виходу з будівлі. Пускати людей будуть з 9:00 до 17:00 з понеділка по четвер та з 9:00 до 15:45 - по п'ятницях. Покинути будівлю потрібно максимум за 15 хвилин до

продовження на сторінці 5 >>

Мета візиту буде носити суто інформаційний характер, вона не зможе послужити приводом для відмови у відвідуванні, зазначають у прес-службі Київради. «Навіть якщо ви скажете, що збираєтеся в туалет або в їдальню поїсти - вас пустять», - цитує Сьогодні першого заступника голови КМДА Олександра Мазурчака. Киянин, який виявив бажання зайти в будівлю Київради,

отримає одноразовий пропуск, який поверне співробітникам приймальні при виході з будівлі. Проносити в мерію не дозволяється колючі речі, зброю і її муляжі, плакати, транспаранти, гучномовці, вибухові речовини, піротехніку. Не можна проносити будь-які предмети розміром більше 55x35x15 см (крім портфелів і жіночих сумок). У будівлі не можна

палити, розпивати спиртне, лягати матом, шуміти, вживати наркотики або знаходитися під їх дією, встановлювати намети, перебувати в кабінетах чиновників без їх відома або присутності. У правилах зазначено, що всі відвідувачі повинні мати охайний зовнішній вигляд, можна приходити в мерію із закритим обличчям та «роздягатися до рівня, що порушує норми громадського порядку і громадської моралі». Не можна фізично перешкоджати роботі чиновників та депутатів, завдавати шкоди майну мерії.

Відвідувачі зможуть користуватися всіма благами побуту чиновників. Дозволяється вільно гуляти по будівлі, обідати в їдальні на першому поверсі (де ціни істотно нижче цін закладів швидкого харчування), ходити в музей подарунків (там зберігають презенти від іноземних

делегатій). «Але в разі порушення правил відвідування нашого адміністративного комплексу охорона зможе випроводити людину. Кількість охорони не збільшилася, але приватну фірму змінили на держохорону, а рівень підготовки у них набагато вище», - розповіли в прес-службі.

Поміняти правила відвідування будинку Київради вирішили після того, як 7 лютого активісти ВО Свобода прорвалися в КМДА, окупували колонний зал і вимагали вільного допуску на сесію Київради, де в цей час розглядали проект бюджету міста на 2013 рік. В результаті голова міськкадіміністрації доручив створити робочу групу для розробки нового порядку відвідування мерії.

news.liga.net

«Київміськбуд» виступає за розширення доступу громадян до дешевої іпотеки шляхом диференціації доходів

«На сьогоднішній день у нас не врегульована сітка, яка надає можливість різним верствам населення брати участь у цій програмі. Йдеться про диференційований підхід до учасників. Можна залучати гроші не лише тих, хто потребує цього житла, але і тих, у кого більше грошей, але, припустимо, їм не під 3% (річних надавати кредит - ІФ), а під 10%, залежно від доходів», - сказав І.Кушнір на прес-конференції в Києві в четвер. На його думку, кошти, які держава направляє на погашення частини відсотків за кредитом, мають надходити безпосередньо від держави в банк, а не через покупця.

Президентхолдингу повідомив, що під час міжнародної виставки нерухомості МІРІМ-2013, що відбулася 12-15 березня в Каннах (Франція), він ознайомився з досвідом реалізації таких держпрограм у Туреччині

та Бразилії.

«Ми багаторазово цікаво довідалися, і будемо намагатися втілювати це у нас, щоб можна було якось розширити цю програму Ми вже їх готуємо

(зміни до програму - ІФ). З Мінрегіоном ми вже працюємо над цим питанням. Її (програму - .. ІФ) відпрацьовано, її потрібно оформити і винести на голосування», - сказав І.Кушнір.

Раніше «Київміськбуд» оприлюднив на своєму сайті перелік із 10 об'єктів житлового будівництва в Києві і регіонах для придбання в них житла у рамках державної програми здешевлення іпотеки.

Як повідомлялося, Міністерство регіонального

розвитку, житловому будівництву Леоніда Рисухіна, вистачить для участі в програмі 12-15 тис. сімей. За даними Мінрегіону, в Україні на 3 січня 2013 року з програмою «Доступне житло», що передбачає компенсацію державою частини процентної ставки за іпотекою, станом на 3 січня 2013 року укладено 1227 тис. кредитних договорів на загальну суму 284,04 млн, зокрема в Києві - 243 договори на 80,697 млн грн.

Згідно з держбюджетом на 2013 рік фінансування програми «Здешевлення вартості іпотечних кредитів для забезпечення доступним житлом громадян, які потребують поліпшення житлових умов» передбачено на рівні 300 млн грн, що в 3,3 рази менше запланованої на 2012 рік суми в 1 млрд грн.

Цих коштів, за прогнозами голови правління Державного фонду сприяння молодіжному

День сміху

День сміху (День усіх дурнів) відзначається 1 квітня.

Походження свята

На думку деяких дослідників, традиція жартувати 1 квітня походить ще від античного фестивалю Деметрія, який відбувався на початку квітня, і в основі якого лежала легенда про викрадення богом підземного світу Аїдом доньки богині Деметри — Прозерпіни. Пошуки доньки ні до чого не призвели — адже її крики були лише обманною луною.

Ще одна гіпотеза пов'язує святкування Дня сміху з весняним рівноденням за Григоріанським календарем. Є також версія про походження традиції з подій, що описані в віршах з одинадцятого по п'ятнадцятий глави двадцять восьмої Євангелія від Матфея. За цією версією, у день, що відповідає сучасному 1 квітня, відбулося Воскресіння Христового, а римська варта могили, поширивши неправдиві відомості про те, що тіло нібито було вкрадене учнями Христа, стала зачинателем звичаю поширення неправдивої інформації (розіграшу) у цей день.

Відзначення свята за кордоном Цей день не внесено ні в які календарі знаменних дат і всенародних свят, але його цілком можна віднести до міжнародних, оскільки він з однаковим успіхом відзначається й у Росії, і в Німеччині, і в Англії, і у Франції, і в Скандинавії, і навіть на Сході. В одних країнах 1 квітня називають День сміху, в інших — День дурня. У цей день кожен хоче пожартувати над кимсь, тож ніхто не застрахований від розіграшів і навіть найсерйозніші люди мимоволі посміхаються.

Важко розповісти, звідкіля пішло це свято. Звичай веселитися, жартувати й обманювати один одного саме 1 квітня існує в дуже багатьох країнах. За однією версією, звичай жар-

тувати 1 квітня, пов'язаний із перенесенням дати святкування нового року.

Так, до другої половини XVI століття, європейський новий рік починався наприкінці березня. До цієї події готувалися, ходили один до одного в гості, дарували подарунки. Сама зустріч Нового року відбувалася 1 квітня. Пізніше, за наказом французького короля, початок року офіційно

стали відзначати 1 січня, але багато підданих продовжували святкувати 1 квітня. Щоб позбутися старих традицій, їх стали називати «першоквітневими дурнями», стало модним їх розігрувати і висміювати. Прошли роки, а традиція зустрічати перший день квітня жартами залишилася. Головне — щоб жарти були добрими і покращували настрої. Однак минули роки, перш ніж нововведення перемогло багатовікову звичку. Чимало людей через незнання чи через консервативні погляди продовжували обмінюватися привітаннями та подарунками в останній день колись новорічних свят — 1 квітня. Інші ж тішилися над ними й називали «квітневими дурнями» або «першоквітневими рибами», бо вони легше за все ловляться на гачок. Досі французькі кондитери виставляють цього дня величезних

шоколадних риб, а дітлахи намагаються прикріпити до спин товаришів паперових рибок.

Хоча про виникнення першоквітневої традиції й існує чимало різних гіпотез, але багато хто вважає, що її корені сягають у середньовічну європейську «балаганну» культуру. По суті — це один із найстійкіших елементів язичництва, що осіли в християнській свідомості.

На думку деяких дослідників, традиція жартувати 1 квітня походить ще від античного фестивалю Деметрія, який відбувався на початку квітня, і в основі якого лежала легенда про викрадення богом підземного світу Аїдом доньки богині Деметри — Прозерпіни. Пошуки доньки ні до чого не призвели — адже її крики були лише обманною луною.

Одразу ж після весняного рівнодення давні римляни відмічали свято на честь божества сміху (Risus). Свято це поєднувалося з різними жартівливими обманюваннями. Римський письменник Апулей, автор «Метаморфоз», писав з цього приводу: «Забави ці, які ми щороку влаштовуємо на честь Сміху, завжди мають які-небудь вигадки. Ми єдині з усіх народів, що умилостивляє забавами, веселощами та жартами божество, яке називається Сміхом».

Ісландські саги також розповідають, що звичай обманювати 1 квітня існує з дуже давніх часів та введений самими асами (богами). Цей звичай поширений у Данії, Швеції, Норвегії та в багатьох інших країнах.

У давніх індійців в квітні, першому місяці їхнього року, відзначався день народження богині Сіти. На цьому святі влаштовувалися і сценічні вистави, у яких індійці жартома обманювали одне одного, намагаючись таким чином повернути до себе богиню.

Перша письмова згадка про 1 квітня як конкретний День усіх дурнів знайдено в англійській літературі й датується XVII сторіччям.

Щоправда, стверджують, що у Франції він існував із 1564 року, коли там було введено новий календар, що пересунув Новий рік із 25 березня на 1 січня. Однак минули роки, перш ніж нововведення перемогло багатовікову звичку. Чимало людей через незнання чи через консервативні погляди продовжували обмінюватися привітаннями та подарунками в останній день колись новорічних свят — 1 квітня. Інші ж тішилися над ними й називали «квітневими дурнями» або «першоквітневими рибами», бо вони легше за все ловляться на гачок. Досі французькі кондитери виставляють цього дня величезних шоколадних риб, а дітлахи намагаються прикріпити до спин товаришів паперових рибок.

продовження на сторінці 7 >>

початок на сторінці 6 <<

У Англії та британських колоніях Григоріанський календар увели 1572 року, а в Шотландії — 1600. Результат виявився той же, що й у Франції. Тільки тут свято назвали All Fools' Day, тобто Днем усіх дурнів. Незабаром колоністи експортували цю традицію до Північної Америки та Австралії.

Найпопулярнішими жартами американських школярів залишається кинутий на дорогу прив'язаний гаманець чи аркуш паперу, що чіпляється позаду з написом «Чекаю студента». Не відстають від своїх дітей і дорослі. Мати може подати на стіл шоколадні тістечка, всередині яких суцільна вата чи торт, заповнений ганчір'ям. Ще один розіграш популярний у містах, де є зоопарки. Один співробітник мимохідь кидає

іншому: «Тобі телефонувала міс Фокс або містер Леон (що означає лисиця або лев), і просили перетелефонувати тебе їм за номером...». Далі дається телефон відділу звіринця, де перебувають лисиці чи царі звірів. Довірливий співробітник дзвонить і просить служителя покликати міс Фокс. Працівник зоопарку, думаючи, що над ним жартують, намагається відповісти якомога дотепніше, чим викликає обурення того, хто телефонує. Такий діалог може тривати досить довго, доки обидві сторони не усвідомлять, яка сьогодні дата.

День сміху святкується зараз у всьому світі, але ніде не є вихідним. У США його називають «святом серця, а не держави». До речі, професор Стенлі Теп із інституту здоров'я в Окхерсті (Каліфорнія), стверджує: «30 хвилин сміху на день дозволяють пацієнтові, котрий переніс інфаркт міокарду, уникнути повторно-

го нападу в найнебезпечніший період — перші півроку після нападу, — і потім жити повноцінним життям. Здоровим же людям ця кількість сміху подовжує життя на роки, іноді на десятиріччя».

У німців здавна існує звичай посилати кого-небудь, найчастіше дитину, за тим, чого не можна принести. Цей жарт називається in den April schicken — «посилати кого-небудь у квітень» (обманювати), а той, кого обманюють, одержав назву Aprilnarr (переклад той же, що й з англійської). Існує думка, що цей жарт у англійців та німців з'явився як наслідування одному з епізодів Святого Письма, сценічне зображення якого існувало у середньовіччі. Зокрема, навесні, напередодні Великодня, зображували, як водили Ісуса Христа від Каяфи до Пилата, а від Пилата — до Ірода. Це дало підставу для виникнення німецької приповідки: Jemanden vom Pilatus zum

Herodes schicken — тобто «посилати кого-небудь даремно». У чехів і словаків теж існує вираз: Poslati koho z Aprilem. Цей же звичай відомий також у Польщі та Литві під назвою Primaprilis. Є підстави вважати, що прийшов цей звичай до Європи від римлян разом з самою назвою місяця — «апріль» і що він був частиною якогось таємничого язичницького звичаю під час святкування.

1 квітня в Україні Як припускають науковці, до нас це свято прийшло з Німеччини, імовірно, на початку XVIII ст. Його називали ще брехливим днем або Марією-брехухою — одним із народних прізвиськ Марії Єгипетської — святої VI ст., день вшанування якої за старим стилем збігається з 1 квітня. Того дня дівчата дурили людей, аби верховодити майбутнім чоловіком.

Для цього дня маємо приповідку: «Першого квітня — брехня всесвітня!».

Цікаві та безглузді правила у Києві

У метро можна заходити з мотоциклом, в Лаврі (на території священиків) заборонено годувати голубів і проводити екскурсії, в ботсаду збирати горіхи, а в аквапарку - співати.

І це все не анекдоти, а київська реальність, про яку, мабуть, не здогадуються не лише туристи, а й мешканці Києва. Саме такі пункти ми відшукали в офіційно затверджених правилах, повідомляє Сьогодні.

В останні дні в «Фейсбуці» активно обговорюють випадок у Лаврі. «Дружина-вчителька по-

вела школярів з Мюнхена в Києво-Печерську лавру. Взяли квитки. Ганя, будучи істориком, біля Троїцької надбрамної церкви зупиняє групу і розповідає. Раптом до неї впадає тітка: «Ви не маєте права про- водити тут екскурсії!». «Е-е, вчителька», - відповідає дружина. «Ви не маєте права їм нічого розповідати! Так, ви повинні мовчати», - розповів у своєму блозі киянин Леонід.

У заповіднику пояснили: екскурсії проводять виключно їхні співробітники. «У вартість квитка входить проведення екскурсії нашими співробітниками, потрібно тільки почекати, коли збереться більше 15 осіб», - говорить прес-секретар заповідника Ксенія Гончарова. Правда, за її словами, за

екскурсії від аматорів тут нікого не карають: «Ми радикальних заходів не робимо».

На території Лаври діє ще одна заборона (на цей раз голосна), введена священиками - в певних місцях не можна годувати голубів. В основному - поруч з церквами і монастирем, щоб птахи не пошкоджували позолоту куполів. До речі, існують і негласні правила поведінки в храмах столиці. Наприклад, свічки потрібно купувати саме в тій церкві, куди йдеш молитися. «Але це бажано, а не обов'язково. Храм також потрібно на якісь кошти утримувати», - говорить прес-секретар УПЦ МП Василь Анісімов.

А ось в ботсаду на Печерську заборонено збирати насіння рослин та їх плоди - горіхи, наприклад, або ягоди. В саду кажуть, що все це насіння збирають співробітники, щоб далі вирощувати. А саджанці сад продає і заробляє гроші на розвиток.

У Парламентській бібліотеці свої правила - наприклад, тут прописано, що не можна грубо розмовляти з співробітниками, вживати ненормативну лексику і застосо-

вувати силу.

У Київському метро не можна їздити на мотоциклах, велосипедах, самокатах і роликах. Такі правила висять у вагонах метро. Але якщо з роликами все зрозуміло, то навряд чи комусь спаде на думку заїхати в підземку на мотоциклі! Є й ще одне правило, яке не виконує ніхто: після того як оголосили «Обережно, двері зачиняються», потрібно припинити висадку з вагона. Правда, в такому випадку багатьом пасажиром довелося б їхати до іншої станції.

У аквапарках - свої вимоги до відвідувачів. Наприклад, вони зобов'язані не турбувати інших грою на музичних інструментах, використанням переговорних пристроїв, свистом, співом тощо. Попереджають і про те, що адміністрація не несе відповідальності за пошкодження плавок і купальників. Також не можна в аквапарках ходити голими або в верхньому одязі.

1 квітня - день в Історії

Міжнародні

День сміху

Міжнародний день птахів

Національні

Мальта день свободи.

Сан-Марино, національне свято.

ПАР — день сім'ї.

День Ісламської Республіки Іран (1979), національне свято.

Події

527 — почалося правління римського імператора Юстиніана I

1579 — засновано університет у Вільні, перший на території Великого князівства Литовського

1778 — нью-орлеанський бізнесмен Олівер Поллок придумав знак долара — \$

1808 — імператор Олександр I проголосив «довічне» приєднання Фінляндії до Росії

1875 — британська «Таймс» стала першою у світі газетою, що

опублікувала тижневий прогноз погоди

1917 — у Петрограді створено Українську Національну Раду

1919 — Асканію-Нову оголошено державним заповідником

1923 — вийшов перший радянський номер відновленого журналу «Огонь»

1933 — почався бойкот бізнесів євреїв у Німеччині після гітлерівського заклику

1936 — за наказом 35/Ц Лазаря Кагановича «Про організацію машиноколейних станцій» з'явилися КМС

1937 — Бірму було відокремлено від Індії

1976 — засновано компанію Apple

1991 — розпалася Організація Варшавського договору.

Народилися

1578 — Вільям Гарвей, англійський лікар, засновник сучасної фізіології

та ембріології

1809 — Микола Васильович Гоголь, український та російський письменник

1815 — Отто фон Бісмарк, ідеолог створення Німецької імперії

1865 — Ріхард Зігмонді, австрійсько-німецький хімік, лауреат Нобелівської премії з хімії 1925 року

1866 — Ферруччо Бузони, італійський композитор, піаніст, диригент і музичний педагог

1873 — Сергій Рахманінов, російський композитор («Алеко», «Скупий лицар»)

1901 — Зенон Коссак-Тарнавський, провідний член УВО і ОУН

1906 — Олександр Яковлев, авіаконструктор літаків серії Як.

Померли

1548 — Сигізмунд I Старий, король польський і великий князь литовський з династії Ягеллонів

2004 — Микола Руденко, український письменник, філософ, громадський діяч.